

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตร นายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๗๘ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

หมวดวิชาที่ ๑ การบังคับบัญชาและการบริหาร

ชื่อวิชา การเขียนเอกสารทางวิชาการ

เรียน น.ท.หญิง ผศ. ทฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศ

น.ท.หญิง กิตติกร สุขทวี หมายเลข ๖ สัมนนาที่ ๖

วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๔

บทความทางวิชาการ

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนทหาร

กิตติกร สุขทวี

หลักสูตรนายทหารอากาศอวุโส รุ่นที่ ๗๘

กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ปีการศึกษา ๒๕๖๕

การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนทหาร

กิตติกร สุขทวี

บทคัดย่อ

โรงเรียนทหาร ในสังกัดกระทรวงกลาโหม แม้จะเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง แต่เป็นสถาบันที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้หลักการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล (กำลังพล) และงานสนับสนุนการศึกษา เพื่อเป็นสถานศึกษาผลิตผู้นำเหล่าทัพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ หลักนั้น โรงเรียนทหารอาจมีข้อจำกัดในหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากวินัยทหารที่กำหนดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด แม้เป็นเรื่องที่ขัดต่อความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารจึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง รู้จักการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จที่คุ้มค่า โปร่งใสและมีประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด

ผู้บริหารต้องนำคุณธรรมและจริยธรรมมาประยุกต์ใช้บริหารจัดการในองค์กรให้เกิดความสงบสุข และเจริญงอกงามยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนทหารที่ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนทหาร มีหลักความโปร่งใสเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงการทำงานของคนในสถานศึกษาให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักความคุ้มค่า คือใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนทหาร ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาการและวิชาทหารให้นักเรียนทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ หลักธรรมาภิบาล การบริหารการศึกษาในโรงเรียนทหาร

บทนำ

จากปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจของสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องมีการสร้างระบบธรรมาภิบาลขึ้นในสังคมไทย รัฐบาล และระบบราชการจึงต้องปรับระบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้กลไกมีความเข้มแข็ง มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และมีความโปร่งใส รัฐบาลจึงได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีสาระมุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (Good Governance) สามารถนำมาใช้กับการบริหารการศึกษาได้ ดังที่ สมเกียรติ พ่วงรอด (๒๕๕๑) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษา ตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒

โรงเรียนทหาร ในสังกัดกระทรวงกลาโหม แม้จะเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง แต่เป็นสถาบันที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้หลักการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล (กำลังพล) และงานสนับสนุนการศึกษา เพื่อเป็นสถานศึกษาผลิตผู้นำเหล่าทัพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ หลักนั้น โรงเรียนทหารอาจมีข้อจำกัดในหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากวินัยทหารที่กำหนดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด แม้เป็นเรื่องที่ขัดต่อความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารจึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง รู้จักการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จที่คุ้มค่า โปร่งใสและมีประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนทหารที่ควรนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ หลักมาใช้ให้เหมาะสม โดยมีหลักปฏิบัติไปพัฒนาและปรับปรุงในการบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนทหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทเนื้อหา

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่สถานศึกษาดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ตรงตามคุณภาพที่สถานศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด ซึ่งผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะด้านงานวิชาการ ดังที่รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (๒๕๕๑, น. ๑๓๐) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และอัญชลี อินทร์เรือง (๒๕๕๒, น. ๓๘) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบข่ายงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษา เป็นเครื่องวัดความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีหลักการบริหารงานวิชาการที่ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ในด้านการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารงานนั้น อานันท์ ปันยารชุน (๒๕๔๒) เคยได้ปาฐกถาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยว่า ควรยึดหลักความอิสระในการบริหาร ความอิสระในการจัดการ และอิสระในนโยบายการศึกษา ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง ผู้บริหารต้องสามารถยืนยันได้ว่า ตนเองทำไปเพราะเหตุผลอะไร ต้องรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจนั้น ๆ และต้องสนองความต้องการของสังคม ในภูมิภาค หรือท้องถิ่น ต้องฟังเสียงที่คุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษานั้นสำคัญมากที่ต้องฟังเสียงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการ ความเป็นเลิศในคุณภาพของครูบาอาจารย์ และความเป็นเลิศของคุณภาพนักเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ดีต้องให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด เพราะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

๑. การบริหารหลักสูตรในโรงเรียน
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๓. สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
๔. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
๕. การวิจัยในชั้นเรียน
๖. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องรู้จัก “การบริหารบ้านเมืองที่ดี” หรือ “Good Governance” โดย องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (UN) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า เป็นพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธรรมาภิบาลคือการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้ (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, ๒๕๔๔, น.๗)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้คำนิยามธรรมาภิบาล ไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุดจิต นิมิตรกุล, ๒๕๔๓, น.๑๓-๑๔)

ธรรมาภิบาล เป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับ ช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งทุกด้านทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนโดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมเสถียรภาพ ช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อื่นไปสู่เป้าหมาย มุ่งเน้นหลักการทำงาน ประกอบด้วย ๖ หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ซึ่งหากนำมาใช้กับองค์กรแล้วเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ทำให้เกิดความสุขจิต ความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ธีรนนท์ นันทขว้าง (อดีตรองผู้อำนวยการกองการศึกษา กองบัญชาการสถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด) กล่าวไว้ในบทความ เรื่อง “กองทัพภิบาล (กองทัพ + ธรรมาภิบาล) – เรื่องของความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้” (ธีรนนท์ นันทขว้าง, ๒๕๕๒ : Online)

สรุปได้ว่า การจะจัดให้กองทัพสามารถนำไปสู่การเป็นกองทัพภิบาลได้นั้น เป็นเรื่องผู้นำกองทัพและกำลังพลทุกคนต้องตระหนัก เพราะในปัจจุบันภาพรวมของการบริหารงานประเทศนั้น กองทัพเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลที่ใช้ในการนำพารัฐก้าวไปข้างหน้า รัฐบาลเองต้องหามาตรการให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาล เพราะฉะนั้นการที่ผู้นำกองทัพจะนำกองทัพไปสู่การเป็นกองทัพภิบาล จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยแนวทางตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้ง ๖ ประการคือ

๑. หลักนิติธรรม : การมีกฎระเบียบที่มีความยุติธรรมไม่มีการเลือกปฏิบัติ (double standard) โดยความเข้มงวดในแบบธรรมนิยมทหารที่หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบจะต้องทำให้เป็นไปตามนั้นไม่ว่าทหารนายนั้นจะมีชั้นยศเป็นพลเอกหรือเป็นพลทหาร ไม่ว่าทหารนายนั้นจะเป็นใครมีชั้นยศอะไร กองทัพจะต้องนำกฎข้อบังคับข้อเดียวกันมาใช้

๒. หลักคุณธรรม : การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อสร้างเสริมแนวความคิดในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้แนวความคิดและการปลูกฝังเรื่องของระบบเกียรติศักดิ์ที่ใช้สำหรับนักเรียนทหาร (นักเรียนนายร้อย) มาใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย น่าจะเป็นส่วนที่ช่วยให้กำลังพลมีคุณธรรม/จริยธรรมมากยิ่งขึ้น

๓. หลักความโปร่งใส : ความโปร่งใสในการบริหารงานทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นผู้นำกองทัพหรือผู้บริหารระดับรอง ๆ ในกองทัพเพราะระบบการทำงานในปัจจุบันเริ่มก้าวเข้าไปสู่ ระบบการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

๔. หลักความมีส่วนร่วม : กองทัพควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ เพราะมีการกระทำของกำลังพลในกองทัพบางนายที่ถูกเพ่งเล็งจากประชาชน การจัดหาอาวุธเข้าประจำการในกองทัพจะต้องทำให้โปร่งใสประชาชนสามารถตรวจสอบได้ แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบนี้ไม่ใช่การเข้าถึงความลับที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ซึ่งขอบเขตของการตรวจสอบจากสาธารณะชนเป็นเรื่องที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม

๕. หลักความรับผิดชอบ : การปลูกฝังให้ทหารมีความเป็นทหารอาชีพ เพราะการเป็นทหารอาชีพจะทำให้กำลังพลตระหนักในสิทธิหน้าที่และความสำนึกในความรับผิดชอบ ในการเป็นทหาร การใส่ใจปัญหาของส่วนรวม กระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ มีความกล้าหาญในกรณีที่อยู่ในสนามรบ ตลอดจนการเคารพกฎระเบียบข้อบังคับ ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนไม่ว่าผลของการกระทำนั้น จะเป็นในลักษณะเชิงบวกหรือเชิงลบ

๖. หลักความคุ้มค่า : เรื่องของค่าใช้จ่ายในกิจการทหารของบ้านเรานั้น ปัจจุบันกองทัพได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่น้อยแต่พอทรงชีพได้ ประกอบกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงประเทศไทยไม่มีนโยบายรุกรานประเทศอื่น ๆ ทำให้ระดับของการสะสมอาวุธอยู่ในระดับเพียงป้องกันประเทศจากการรุกรานของชาติอื่นเท่านั้น การลดงบประมาณจากที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันอาจเป็นเกณฑ์เสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อ การป้องกันประเทศ อำนาจอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ

แนวความคิดในเรื่องกองทัพภิบาลเป็นแนวความคิดที่ช่วยยกระดับหน่วยงานของรัฐให้มีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพเป็นหน่วยงานทางด้านความมั่นคง ที่มีขอบเขตความรับผิดชอบที่สำคัญ อาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีใช้งานในกองทัพนั้นเป็นสิ่งที่มีความแพง และใช้เงินภาษีของประชาชนมาใช้จ่ายเป็นเงินเดือนและซื้อยุทโธปกรณ์เพื่อปฏิบัติหน้าที่ การที่กองทัพสามารถสร้างความเป็นกองทัพภิบาลให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมได้ จะช่วยให้กองทัพตั้งอยู่บนสถานภาพที่สง่างาม มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของประชาชนว่า กองทัพไทยเป็นรั้วที่แข็งแกร่งของชาติ ที่เขาเหล่านั้นมีความภูมิใจว่ากองทัพ

สามารถที่จะทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ ราชบัลลังก์ และประชาชนไว้ได้ไม่ว่าจะเป็นภาวะวิกฤตแค่ไหนก็ตาม

จากเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ธรรมนูญบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารกองทัพ ที่สร้างความเป็นกองทัพภักดีให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมได้ จะช่วยให้กองทัพเป็นที่ยอมรับของประชาชนว่า กองทัพไทยเป็นรั้วที่แข็งแรงของชาติ สามารถที่จะทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ ราชบัลลังก์ และประชาชนไว้ได้ไม่ว่าจะเป็นภาวะวิกฤตแค่ไหนก็ตาม และควรนำมาใช้กับโรงเรียนทหารอย่างยิ่ง เพื่อผลิตบุคลากรทางทหารให้มีความเป็นผู้นำในการปกครอง บริหารงานโดยหลักธรรมนูญ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณทางการทหาร นำมาสู่ความคุ้มค่าเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับสังคมเพื่อให้สังคมไทยกลับมาเชื่อมั่น เชื่อถือกองทัพไทยต่อไป

ในหลักธรรมนูญทั้ง ๖ หลัก โรงเรียนทหาร จึงเหมาะสมกับสามหลัก ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า โดยผู้บริหารกิจการทางทหารและผู้บริหารโรงเรียนทหารจึงจะต้องมีหลักคุณธรรม โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและประเทศชาติ นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องมีหลักคุณธรรม ได้แก่ รู้หลักครองตน คือ ศิล ๕ หลักครองใจคน คือ สังคหวัตถุ ๔ และหลักการครองงาน คือ อิทธิบาท ๔ เพื่อบริหารงานในองค์กรได้อย่างมีหลักการ มีความสามารถ และนำพาหน่วยงานทหารด้านต่าง ๆ ก้าวไปสู่ความสำเร็จ

หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมมีส่วนในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน และในการดำเนินงานต้องเปิดเผยตรงไปตรงมา มีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของคนในสถานศึกษาให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้น ผู้บริหารกิจการทางทหารและผู้บริหารโรงเรียนทหารจะต้องมีความโปร่งใส คือ เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของทหาร มีการสร้างความไว้วางใจกันภายในหน่วยงานทางทหาร ปรับปรุงกลไกการทำงานของบุคลากรให้โปร่งใส ตรวจสอบได้

ผู้บริหารกิจการทางทหารและผู้บริหารโรงเรียนทหารจะต้องมีการบริหารโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีการรายงานผลการดำเนินงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในหน่วยงานทหาร เลื่อนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถของทหารอย่างเป็นระบบเพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

บทสรุป

ผู้บริหารต้องนำคุณธรรมและจริยธรรมมาประยุกต์ใช้บริหารจัดการในองค์กรให้เกิดความสงบสุขและเจริญงอกงามยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนทหารที่ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนทหาร ผู้บริหารและข้าราชการจึงต้องมีคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพอย่างสุจริต ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และประเทศชาติ เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ นักเรียนทหาร

นอกจากนี้ ในการบริหารงานของโรงเรียนทหารที่ต้องใช้งบประมาณของกระทรวงกลาโหม ก็ต้องมีหลักความโปร่งใสเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงการทำงานของคนในสถานศึกษาให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักความคุ้มค่า คือ โรงเรียนทหารต้องมีการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนทหาร ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาการและวิชาทหารให้นักเรียนทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

นอกจากนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ที่บริหารงานวิชาการโรงเรียนทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะได้รับประโยชน์จากบทความดังกล่าว และสามารถนำข้อมูล ความรู้ หลักการ แนวทางธรรมาภิบาลไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จต่อนักเรียนทหารและกำลังพลทหารต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร การศึกษาในโรงเรียนทหาร มีจุดประสงค์เพื่อวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ความรู้เรื่อง การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนทหารที่ควรนำหลัก ธรรมาภิบาลทั้ง ๖ หลักมาใช้ให้เหมาะสม โดยมีหลักปฏิบัติไปพัฒนาและปรับปรุงในการบริหารงานด้านวิชาการ โรงเรียนทหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กราบขอบพระคุณ นาวาอากาศโทหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หฤทัยทิพย์ ตันชเทศ อาจารย์ผู้สอน ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเขียนเอกสารทางวิชาการ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ใน การเขียนบทความทางวิชาการ ด้วยความเอาใจใส่และห่วงใย จนทำให้บทความทางวิชาการนี้เกิดความสมบูรณ์ และสำเร็จเสร็จสิ้นด้วยดี

ขอขอบคุณ นาวาอากาศโท ตรีรัตน์ ประเสริฐสม สำนักประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ที่ให้คำแนะนำ กำลังใจ และคำปรึกษาในส่วนหนึ่งของเนื้อหาบทความ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ ศึกษา เกิดความมุ่งมั่น อดทน และเพียรพยายามจนประสบผลสำเร็จ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่ได้กรุณาอนุมัติให้เข้ารับ การศึกษาหลักสูตรนายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๗๘ ในครั้งนี้ อีกทั้งยังให้กำลังใจในการเข้ารับการศึกษาอีกด้วย ขอขอบคุณ นาวาเอกจักรินทร์ ผิวเหลือง ผู้อำนวยการกองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ตลอดจนเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานทุกคน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายที่สุดหากการจัดทำบทความทางวิชาการในครั้งนี้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ในทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เข้ารับการศึกษาขอมอบคุณความดีทั้งหมดให้กับผู้มีพระคุณทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงมาแล้วข้างต้น

รายการอ้างอิง :

สมเกียรติ พ่วงรอด (๒๕๕๑) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (๒๕๕๑ ,น. ๑๓๐) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อัญชลี อินทร์เรือง (๒๕๕๒,น.๓๘) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบข่ายงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (๒๕๔๒) โดยมีสาระมุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (Good Governance) สามารถนำมาใช้กับการบริหารการศึกษาได้

อานันท์ ปันยารชุน (๒๕๔๒) เคยได้ปาฐกถาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยว่า ควรยึดหลักความอิสระในการบริหาร ความอิสระในการจัดการ และอิสระในนโยบายการศึกษา ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง ผู้บริหารต้องสามารถยืนยันได้ว่า ตนเองทำไปเพราะเหตุผลอะไร ต้องรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ และต้องสนองความต้องการของสังคม ในภูมิภาค หรือท้องถิ่น ต้องเฟื่องฟูที่คุณภาพการศึกษาสถาบันการศึกษานั้นสำคัญมากที่ต้องเฟื่องฟูถึงความเป็นเลิศทางวิชาการ ความเป็นเลิศในคุณภาพของครูบาอาจารย์ และความเป็นเลิศของคุณภาพนักเรียน

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (๒๕๔๔, น.๗) กล่าวว่า ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องรู้จัก “การบริหารบ้านเมืองที่ดี” หรือ “Good Governance” โดย องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (UN) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า เป็นพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธรรมาภิบาลคือการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมเท่าเทียมกัน และมีค่าตลวงเพราะเหตุผลที่สามารถชี้แจงได้

ธีรนนท์ นันทขว้าง (๒๕๕๒ : Online) สรุปได้ว่า การจะจัดให้กองทัพสามารถนำไปสู่การเป็นกองทัพภิบาลได้นั้น เป็นเรื่องผู้นำกองทัพและกำลังพลทุกคนต้องตระหนัก เพราะในปัจจุบันภาพรวมของการบริหารงานประเทศนั้น กองทัพเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลที่ใช้ในการนำพารัฐก้าวไปข้างหน้า รัฐบาลเองต้องหามาตรการให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาล เพราะฉะนั้นการที่ผู้นำกองทัพจะนำกองทัพไปสู่การเป็นกองทัพภิบาล จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยแนวทางตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้ง ๖ ประการ

บรรณานุกรม :

กรมวิชาการ.(๒๕๔๒). **ประชาธิปไตย** กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ.(๒๕๔๖).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕** กรุงเทพมหานคร : รสพ.

_____.(๒๕๔๖).**เอกสารประกอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารจัดการภาครัฐ**

แนวใหม่ กรุงเทพมหานคร : รสพ.

ชูชาติ พ่วงสมจิตรร์ .(๒๕๕๓).**แผนกิจกรรมการศึกษา ชุดวิชา 23705 สัมมนาการบริหารการศึกษา**

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, ๕

ธีรนนท์ นันทขว้าง.(๒๕๕๒).**ธรรมาภิบาลในกิจการความมั่นคง-ภาวะเมื่อพลเรือนจะมาคุมทหาร.** สืบค้นจาก

<http://www.siamintelligence.com/security-sector-governance-4/>

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช

๒๕๔๒.(๒๕๔๒,๓๐ สิงหาคม), **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม ๑๑๖ ตอน ๖๓ ข.

สมเกียรติ พ่วงรอด.(๒๕๕๑).**ธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ** เอกสารเผยแพร่ ๑-๓.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(๒๕๔๒).**แนวทางการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม**

ที่ดี ในเอกสารประกอบการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการพลเรือน เรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๓

กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน กพ.

อัญชลี อินทร์เรือง.(๒๕๕๒).**ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพ**

นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษานครนายก (วิทยานิพนธ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

อานันท์ ปันยารชุน.(๒๕๔๒).**มุมมองนายอานันท์** กรุงเทพมหานคร : มติชน.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ กิตติกร สุขทวี
วันเดือนปีเกิด ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๕
สถานที่เกิด สาทร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

ประวัติการศึกษาด้านพลเรือน

ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (๒๕๔๗)
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (๒๕๕๗)

ประวัติการศึกษาด้านทหาร

หลักสูตรข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๐
หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าสารบรรณ กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าสารบรรณ กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. ๒๕๕๘
การอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการปฏิบัติงาน ระดับ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ตำแหน่งงานปัจจุบัน อาจารย์กองวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร
สังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

ประสบการณ์ทำงาน อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร
วิทยากรอบรม ครู และบุคลากรทางการศึกษาด้านทักษะด้านภาษาไทย และเพลง
พื้นบ้าน ให้สถาบันภายในและนอกกองทัพไทย
สมาชิกสมาคมเพลงพื้นบ้านภาคกลางแห่งประเทศไทย
อาจารย์พิเศษ วิชาภาษาไทย ให้แก่สถาบันต่าง ๆ (๒๕๕๐-ปัจจุบัน)
กวีรับเชิญ ของสำนักวรรณกรรม กรมศิลปากร
กวีอาศิรวาทลงวารสารกองทัพไทย
นักเขียนบทความลงวารสารกองทัพไทย

